

Programplan

Gjelder fra 2018

Program
Forskningsbasert nyskaping – FORNY2020

Programplan

Gjelder fra 2018

Forskningsdrevet nyskaping – FORNY2020

© Norges forskningsråd 2017

Norges forskningsråd
Besøksadresse: Drammensveien 288
Postboks 564
1327 Lysaker
Telefon: +47 22 03 70 00

post@forskningsradet.no
www.forskningsradet.no/

Publikasjonen kan bestilles via internett:
www.forskningsradet.no/publikasjoner

ISBN 978-82-12-03712-0 (pdf)

Oslo, november 2017

Innhold

1	Sammendrag.....	4
2	Bakgrunn og utfordringer	5
3	Mål for programmet.....	6
3.1	Hovedmål	6
3.2	Delmålene	6
4	Tematiske og faglige prioriteringer	8
5	Strukturelle prioriteringer og bruk av virkemidler	8
5.1	Prioriteringer i vurderingsprosessen	8
5.2	Virkemiddel - Kommersiell verifisering	9
5.3	Virkemiddel - STUD-ENT	9
5.4	Virkemiddel - Lokale prosjektmidler	10
5.5	Virkemiddel - Strukturforbedring, kompetanseheving og nettverksbygging.....	10
6	Samarbeid med relaterte virkemidler	10
7	Forventede resultater, virkninger og samfunnseffekter	11
8	Ressurser og budsjett	13
9	Styring og organisering	13

1 Sammendrag

FORNY er Forskningsrådets målrettede program for økt kommersiell anvendelse av offentlige finansierte forskningsresultater i Norge. Gjennom å investere i de kommersielt mest lovende prosjektene bidrar FORNY til å bringe lovende forskningsresultater nærmere eller helt fram til markedet.

Programmets virkemidler er utformet for å bidra til å profesjonalisere kommersialiseringsaktørene på regionalt nivå samt støtte, gjennom nasjonale konkurransearenaer, de mest lovende prosjektene som, dersom de lykkes, vil kunne resultere i nye patenter, lisensavtaler, investeringer, arbeidsplasser og bedriftsetableringer.

Programmets fire primære virkemidler er:

- **Verifiseringsmidler**, en nasjonal konkurransearena for verifisering av de mest lovende forskningsresultater, som kan vise til et stort kommersielt potensial, også internasjonalt.
- **STUD-ENT**, en nasjonal konkurransearena for kommersiell verifisering av de beste studentprosjektene, som kan vise til et stort kommersielt potensial, også internasjonalt.
- **Lokale prosjektmidler**, en nasjonal konkurransearena for å finansiere tidligverifisering på regionalt nivå hos programmets hovedsamarbeidspartnere (TTOene)
- **Strukturforbedring, kompetanseheving og nettverksbygging**, en nasjonal konkurransearena for videreutvikling av programmets hovedsamarbeidspartnere (TTOene)

I tillegg til disse fire virkemidlene jobber programmet aktivt med å rekruttere eksterne eksperter til å vurdere prosjekter og gi verdifulle tilbakemeldinger, samt at programmet kobler prosjekter opp mot øvrig virkemiddelapparat, næringsliv og kapitalmarkedet både nasjonalt og internasjonalt.

Programmet arrangerer en viktig årlig faglig møteplass for erfaringsutveksling mellom TTOene og deres prosjektledere, og vil jobbe aktivt med å videreutvikle dette til en sentral samhandlingsplass i virkemiddelapparatet. I tillegg arrangerer FORNY ca. tre møter i året med TTO ledere for å videreutvikle programmet samt sikre god forankring og eierskap til programmets virkemidler.

Et tydelig politisk ønske om mer kommersiell utnyttelsen av forskningsinnsatsen i Norge gir økt idétilfang til TTOene og flere prosjekter med behov for kommersiell verifisering. FORNY er et tiltak som kompenserer for manglende tilgjengelig privat kapital i en tidlig fase. På dette tidspunktet er nytten og gevinstpotensialet ofte ikke tilstrekkelig dokumentert og den teknologiske og økonomiske risikoen kan være for stor til at private eller offentlige aktører vil kunne ta ansvaret for videre utvikling.

FORNY har ingen prioriterte tematiske-, faglige-, sektor- eller næringsområder, men finansierer kommersialiseringsprosjekter med utspring helt eller delvis fra offentlig finansierte forskningsinstitusjoner. FORNY støtter prosjekter på tvers av alle bransjer, med ulik modenhet og ulike vei til markedet. Det stilles ikke et entydig krav til TRL-nivå¹, men det stilles tydelige krav til type verifiseringsaktiviteter, målbare resultater, gjennomføringsevne samt utløsende effekt.

Programmet prioriterer prosjekter med høy forventet kommersiell og / eller samfunnsmessig avkastning og høy gjennomføringsevne. Programmet støtter utvikling av ideer og forskningsresultater generert både av forskere og studenter fra høyere utdanningsinstitusjoner.

FORNY bygger videre på de tidligere FORNY-programmene og jobber kontinuerlig med å videreutvikle programmet og virkemidler innenfor kommersialiseringsområdet.

¹ http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/other/wp/2016_2017/annexes/h2020-wp1617-annex-g-trl_en.pdf

2 Bakgrunn og utfordringer

Forskningsrådet har gjennom FORNY finansiert kommersialisering av forskningsresultater gjennom teknologioverføringskontorer (TTOer) ved norske forskningsinstitusjoner i over 20 år. Arbeidet ble forsterket etter lovendringene i 2004, hvor universiteter og høyskoler fikk et selvstendig ansvar for at forskningsresultater blir realisert og fører til næringsutvikling og styrket konkurransekraft.

Ambisjonene for gründersatsning og kommersialisering fra forskningsmiljøene ble bl.a. lagt i regjeringens Gründerplan 2015² som bl.a. sier: *"I et samfunnsperspektiv er det ønskelig å øke den kommersielle utnyttelsen av forskningsinnsatsen i Norge. For lite av innsatsen resulterer i nye, lønnsomme bedrifter. (...) Regjeringen ønsker større avkastning av samfunnets forskningsinnsats. Det er behov for å styrke entreprenørskapskulturen ved forskningsinstitusjonene, og for å koble studentrettede tiltak til arbeidet med kommersialisering"*.

Langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2014-2024³ sier at *"Regjeringen vil oppnå (...) mer nyskaping, nyetablering og kommersialisering basert på forskning" og "Regjeringen vil legge til rette for forskningsbaserte nyetableringer og for kommersialisering av offentlige forskningsresultater."*

NIFU sin evaluering av virkemiddelapparatet for kommersialisering fra forskning⁴ sier *"FORNY-programmet er det sentrale virkemiddelet for kommersialisering i Norge, og programmet har spilt en meget sentral rolle for utviklingen av systemet for kommersialisering ... Programmet har bidratt til at man nå har et betydelig mer effektivt system for kommersialisering enn tidligere. Det stilles strengere krav til TTOene for å være samarbeidspartnere med FORNY2020, og det er utviklet et mer profesjonelt apparat i TTOene. Dette innebærer bl.a. at det er utviklet mer effektive seleksjonsmekanismer slik at man i større grad bruker ressurser på å følge opp de mest interessante kommersialiseringsprosjektene, og de siste årene har det vært en betydelig vekst i antall kommersialiseringer."* Rapporten slår videre fast at Forskningsrådet har, og bør ha, en sentral rolle i arbeidet med kommersialisering fra forskningsinstitusjonene.

NHOs innovasjonspolitiske dokument Næringslivet former fremtiden (2016)⁵ sier at *"FORNY2020 bør styrkes betraktelig i årene som kommer. Innen 2020 bør bevilgningen til programmet økes til 500 millioner kroner, noe som omtrent vil tilsvare to prosent av de samlede forskningsbevilgningene"*.

OECDs evaluering av det norske innovasjonssystemet (2017)⁶ kritiserer at det er *"limited incentives for commercialisation"* og anbefaler at bevilgningene til FORNY-aktiviteter må økes.

Forskningsrådets strategi Forskning for innovasjon og bærekraft (2015)⁷ vektlegger anvendelse og kommersialisering av forskningsresultater for verdiskaping, produktivitet og konkurranseevne. En reell utfordring er at resultater med høyt innovasjonspotensial fra forskningsinstitusjoner ikke støttes langt nok frem til kommersialisering, og denne utfordringen må adresseres strategisk, kulturelt og finansielt. Forskningsrådet vil legge til rette for at næringslivet kan koble seg på de beste forsknings- og innovasjonsmiljøene og vil forlenge støtten til lovende prosjekter frem mot kommersialisering.

² https://www.regjeringen.no/contentassets/ff38c0b943c740fea43752f099a2632c/grunderplan_2015.pdf

³ <https://www.regjeringen.no/contentassets/e10e5d5e2198426788ae4f1ecbbbbc20/no/pdfs/stm201420150007000dddpdfs.pdf>

⁴ NIFU 18/2015

⁵ <https://www.nho.no/siteassets/nhos-filer-og-bilder/filer-og-dokumenter/forskning-og-innovasjon/naringslivet-former-fremtiden.pdf>

⁶ http://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/oecd/science-and-technology/oecd-reviews-of-innovation-policy-norway-2017_9789264277960-en

⁷ <https://www.forskningsradet.no/servlet/Satellite?blobcol=urldata&blobheader=application%2Fpdf&blobheadername1=Content-Disposition&blobheadervalue1=+attachment%3B+filename%3D%22FRhovedstrategiwebbokm%C3%A5I.pdf%22&blobkey=id&blobtable=MungoBlobs&blobwhere=1274508360386&ssbinary=true>

Det er dermed behov for tiltak som kompenserer for manglende privat kapital i en tidlig fase. På dette tidspunktet er nytten og gevinstpotensialet ofte ikke tilstrekkelig dokumentert og den teknologiske og økonomiske risikoen kan være for stor til at private eller offentlige aktører vil kunne ta ansvaret for videre utvikling. Dette er spesielt tydelig for en del prosjekter i sektorer der Norge har en svak næringsstruktur eller en svakt utviklet etterspørselsside. Det er behov for tiltak som kompenserer for dette – og FORNY er et slikt tiltak.

3 Mål for programmet

FORNY skal bidra til at Forskningsrådet leverer på MRS-målet: Økt verdiskaping i næringslivet. Forskningsrådet bidrar til økt verdiskaping gjennom å

- 1) Styrke evnen til omstilling i norsk økonomi
- 2) Øke konkurransevnen i nytt og eksisterende næringsliv
- 3) Bedre samspillet og kunnskapsoverføringen mellom FoU-institusjoner og næringsliv.

Programmet skal bidra til Regjeringens langtidsplan for forskning ved å stimulere til økt kommersialisering og nyskaping fra offentlig finansierte forskningsinstitusjoner.

3.1 Hovedmål

Hovedmål

Programmets hovedmål er økt kommersiell anvendelse av lovende forskningsresultater fra offentlig finansierte forskningsinstitusjoner i Norge.

Gjennom å mobilisere, vurdere finansiere, følge opp og synliggjøre de kommersielt mest lovende prosjektene bidrar FORNY til å bringe forskningsresultater fra offentlig finansierte forskningsinstitusjoner i Norge nærmere eller helt fram til markedet.

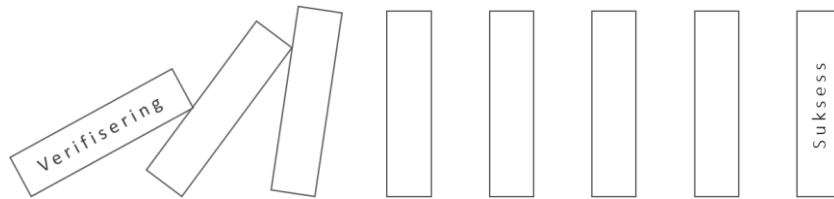
3.2 Delmålene

Delmål 1

Flytte kommersielt lovende forskningsresultater nærmere eller helt fram til markedet ved å redusere risiko og dermed bidra til å utløse neste trinn i kommersialiseringsprosessen.

Gjennom virkemidlene Verifiseringsmidler og STUD-ENT er FORNY med på å risiko avlaste kommersielt lovende prosjekter ved bl.a. å avklare anvendelsesmuligheter og markedspotensial, uttesting av konsept, teknologi eller prototype, demonstrasjon, utvikling av forretningsmodell, sikring av rettigheter, etablering av kontakt med kunder og brukere osv.

Resultatene av disse avklaringene skal på kort sikt bidra til at prosjekter får utløst neste trinn i kommersialiseringsprosessen.

Målsettingen ved sluttført verifisering er at de mest kritiske spørsmål og usikkerheter er avklart på et tilstrekkelig nivå til at neste ledd i kommersialiseringen utløses og at andre virkemidler, offentlige kunder eller private aktører bidrar videre.

Delmål 2

Profesjonelle, effektive og spesialiserte kommersialiseringsaktører (TTOer) tilknyttet offentlig finansierte forskningsinstitusjoner i Norge.

FORNY skal videreføre det tette samarbeidet med TTOene og stimulere til mer profesjonelle, effektive og spesialiserte kommersialiseringsaktører tilknyttet offentlig finansierte forskningsinstitusjoner i Norge.

Gjennom virkemidlet Lokale Prosjektmidler gir FORNY støtte til tidligverifisering på regionalt nivå hos de beste TTOene. Virkemidlet Strukturforbedring, kompetanseheving og nettverksbygging bidrar til å bygge opp og fremmer innovasjonskultur og samarbeid mellom TTOene. Virkemidlet bidrar også til å bygge nettverk mot industrielle miljøer og tettere samarbeid med bedrifter.

Delmål 3

Økt entreprenørskaps- og kommersialiseringskultur blant studenter, forskere og ledelsen ved norske universiteter, høyskoler og forskningsinstitusjoner.

Mange av fremtidens arbeidsplasser forventes skapt med utgangspunkt i nye lovende forskningsresultater i kombinasjon med mennesker som tør å satse på egne evner og ideer. Høyskolene, universitetene og forskningsinstitusjonene spiller en viktig og sentral rolle i å fremme interesse for og kunnskap om entreprenørskap og kommersialisering blant forskere og studenter.

Gjennom konkurransebaserte arenaer som synliggjør de beste prosjektene stimulerer FORNY både direkte og indirekte til økt interesse for og økt kunnskap om entreprenørskap og kommersialisering.

På TTO nivå arrangerer programmet en viktig årlig faglig møteplass for erfaringsutveksling mellom TTOene og deres prosjektledere. I tillegg arrangerer FORNY ca. tre møter i året med TTO ledere for å videreutvikle programmet samt sikre god forankring og eierskap til programmets virkemidler. Utover dette jobber programmet aktivt for å fremme entreprenørskaps- og kommersialiseringskultur blant studenter, forskere og ledelsen ved norske universiteter, høyskoler og forskningsinstitusjoner

4 Tematiske og faglige prioriteringer

FORNY har ingen prioriterte tematiske-, faglige-, sektor- eller næringsområder, men finansierer kommersialiseringsprosjekter med utspring helt eller delvis fra offentlig finansiert forskningsinstitusjoner i Norge. FORNY støtter prosjekter på tvers av alle bransjer, med ulik modenhet og ulike vei til markedet. Det stilles ikke et entydig krav til TRL-nivå⁸, men det stilles tydelige krav til type verifiseringsaktiviteter, målbare resultater, gjennomføringsevne samt utløsende effekt.

Programmet støtter utvikling av ideer og forskningsresultater generert både av forskere og studenter fra høyere utdanningsinstitusjoner, og fra forskningsinstitusjoner.

5 Strukturelle prioriteringer og bruk av virkemidler

For å nå programmets hovedmål om økt kommersiell anvendelse av lovende forskningsresultater fra offentlig finansierte forskningsinstitusjoner prioriterer programmet følgende strategiske oppgaver:

- 1) Mobilisere, vurdere, finansiere, følge opp og synliggjøre de beste og mest lovende student- og forskerprosjektene
- 2) Mobilisere, vurdere, finansiere og følge opp tidligverifisering på regionalt nivå hos TTOene
- 3) Finansiere de beste kompetansehevings-prosjektene hos TTOene
- 4) Tiltrekke flere eksterne eksperter til å vurdere prosjekter og gi verdifulle tilbakemeldinger
- 5) Koble prosjekter opp mot øvrige virkemidler og aktører både nasjonalt og internasjonalt
- 6) Øke institusjonenes interesse for kommersialisering samt TTOens rolle i dette
- 7) Øke interessen for og kunnskapen om entreprenørskap blant studenter og forskere
- 8) Fremme samarbeid og erfaringsutvekslingen mellom TTOene
- 9) Fremme samarbeid med øvrige virkemiddelapparat både nasjonalt og internasjonalt
- 10) Aktivt innhente erfaringer fra andre land og videreutvikle programmet

5.1 Prioriteringer i vurderingsprosessen

Forskerprosjekter er normalt grensesprengende og foran dagens marked. En viktig oppgave for forskerprosjekter som ønsker å gå kommersialiseringens vei er evnen til å balansere videreutvikling av teknologien opp mot behovet for kommersielle avklaringer. Kundefokuset kommer ofte for sent inn i prosessen. Tid til markedet er kritisk, det er derfor avgjørende at prosjekter unngår unødvendig bruk av tid og ressurser på teknologisk videreutvikling basert på antagelser om markedet fremfor utvikling av markedsforståelse samt verifisere de antagelser som ligger til grunn for teknologiutviklingen og det kommersielle potensialet.

De konkurransebaserte finansieringsordningene handler om å selektere og finansiere de kommersielt mest lovende prosjektene med de beste planene og størst gjennomføringsevne (team). Sentralt i vurderingsprosessen til FORNY er kobling av prosjekter opp mot relevante paneleksperter, eksperter som kan utfordre prosjektens planer og antagelser samt gi verdifulle tilbakemeldinger på prioriteringer og ressursbruk i en kritisk fase av kommersialiseringen.

I vurderingen av søknadene bruker Forskningsrådet utelukkende eksterne eksperter som har relevant erfaring knyttet til hver enkelt søknad. Ekspertene har bakgrunn som investor, forretningsutvikler,

⁸ http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/other/wp/2016_2017/annexes/h2020-wp1617-annex-g-trl_en.pdf

teknologiutvikler, serie-gründer o.l., og bidrar med kritiske og praktiske råd til prosjektsøknadene, uavhengig av om prosjektet får innvilget økonomisk støtte eller ikke. Dette er et unikt tilbud hvor selve konkurransen og tilbakemeldingene fra paneleksperter representerer vel så stor verdi som muligheten for finansiering i denne fasen. Prosjekter som har blitt vurdert og prioritert opplever ofte at dette gir et kvalitetsstempel som kan åpne interessen hos private aktører.

Forskningsrådet har en sterk merkevare som representerer nøytralitet, troverdighet og tyngde og det ligger et stort potensial i å videreutvikle posisjonen til å tiltrekke flere investorer / forretningsutviklere / bransjespesialister. Gjennom panelvurderinger bidrar eksperter med presise og kvalitative tilbakemeldinger til prosjektene samtidig som de fungerer som døråpnere og koblere mot viktige forretningsnettverk både nasjonalt og internasjonalt.

5.2 Virkemiddel - Kommersiell verifisering

FORNY Verifisering er en konkurransebasert finansieringsordning for å selekere, finansiere, følge opp og synliggjøre de kommersielt mest lovende forskerprosjektene på nasjonalt nivå.

Typiske aktiviteter i verifiseringsfasen kan være avklaring av anvendelsesmuligheter og markeds potensial, uttesting av konsept, teknologi eller prototype, demonstrasjon, utvikling av forretningsmodell, sikring av rettigheter og etablering av kontakt med kunder og brukere.

Gjennom evalueringsprosessen gir eksperter fylldige tilbakemeldinger til prosjektene, uavhengig av om prosjekter får innvilget økonomisk støtte eller ikke. På denne måten representerer virkemidlet også en læringsarena for prosjektene og TTOene.

Verifiseringsprosjekter skal være forretningsdrevne og forretningsstyrte, og ikke forskningsdrevne. Konkurransen prioriterer prosjekter med høy forventet kommersiell og / eller samfunnsmessig avkastning samt høy gjennomføringsevne.

Virkemidlet er ikke ment å være et alternativ til privat finansiering, prosjekter som allerede har annen finansiering eller ansees å være i posisjon til å kunne oppnå annen finansiering vil kunne vurderes til å falle utenfor målgruppen til FORNY Verifisering.

Virkemidlet er ikke ment å finansiere hele kommersialiseringsfasen og støtter heller ikke generell produkt- og selskapsutvikling. FORNY Verifisering skal brukes til å avklare usikkerhet knyttet til den kommersielle anvendelsen av forskningen, spørsmål som ved å forbli uløst, hindrer prosjektet i å komme videre i kommersialiseringen. Målsettingen ved slutført prosjekt er at de mest kritiske spørsmålene og usikkerhetene tilknyttet prosjekter er avklart på et tilstrekkelig nivå til at neste trinn utløses gjennom at offentlige kunder eller private aktører overtar videre kommersialisering og industrialisering.

5.3 Virkemiddel - STUD-ENT

STUD-ENT er Forskningsrådets nasjonale konkurransearena hvor studenter i samarbeid med høyere utdanningsinstitusjoner kan søke om økonomisk støtte til å realisere sine kunnskaps- og / eller forskningsbaserte forretningsideer. Ordningen følger i hovedtrekk FORNY Verifisering og tilsvarende som for verifisering vurderes søknadene utelukkende av eksterne eksperter som har relevant forretningserfaring. Ekspertene bidrar med kritiske spørsmål og praktiske råd til prosjektsøknader, uavhengig av om prosjekter får innvilget økonomisk støtte eller ikke. På denne måten representerer STUD-ENT også en praktisk læringsarena, både for studenter som ønsker å bli entreprenører, og høyere utdanningsinstitusjoner som ønsker å tilby gode undervisningstilbud i entreprenørskap.

Mange universiteter og høyskoler jobber allerede aktivt med å støtte studenter som har forretningsideer. Gjennom STUD-ENT-ordningen får institusjonene muligheten til å løfte frem de mest lovende studentideene og utvikle lokale rollemodeller som fremmer studententreprenørskap og kommersialiseringskultur ved institusjonene.

Gjennom å synliggjøre de beste prosjektene og utdanningsinstitusjonene i en nasjonal konkurransearena, bidrar i tillegg STUD-ENT til å aktivere institusjonene i kampen om de beste studentene.

Målsettingen ved sluttført prosjekt er tilsvarende som for verifisering å avklare de mest kritiske spørsmålene og usikkerhetene på et tilstrekkelig nivå slik at neste trinn i kommersialiseringen utløses og næringsliv, kunder, partnere, investorer eller andre aktører kan bidra til videre kommersialisering og industrialisering.

5.4 Virkemiddel - Lokale prosjektmidler

Lokale prosjektmidler er en nasjonal konkurranse om finansielle midler til tidligverifisering på regionalt nivå hos programmets hovedsamarbeidspartnere TTOene. Lokale prosjektmidler brukes til:

- 1) regional tidligverifisering av om ideer og forskningsresultater er egnet for kommersialisering
- 2) kvalifisering av mulighet for videre finansiering (private eller offentlige finansieringsordninger, inkludert FORNY verifiseringsmidler)

TTOene blir bl.a. vurdert på resultater, tilfang av nye forskningsbaserte ideer, potensiale i tilknyttede forskningsmiljøer, utnyttelse av forskningsmiljøenes unike styrker, TTOens arbeidsmetodikk og ressurser samt TTOens samarbeid med lokalt, nasjonalt og internasjonalt næringsliv.

Målsetningen med virkemidlet er å stimulere til at flere og bedre kvalifiserte prosjektideer meldes inn fra forskere og studenter, samt at flere og bedre prosjekter går videre fra den regionale til den nasjonale konkurransearenaen for kommersiell verifisering.

5.5 Virkemiddel - Strukturforbedring, kompetanseheving og nettverksbygging

Virkemidlet Strukturforbedring, kompetanseheving og nettverksbygging bidrar til å bygge opp og fremmer innovasjonskultur hos institusjonene, hos TTOene samt samarbeid mellom TTOene. Virkemidlet bidrar også til å bygge nettverk mot industrielle miljøer og tettere samarbeid med næringsliv.

Målsetningen med virkemidlet er å videreutvikle programmets hovedsamarbeidspartnere TTOene til å bli mer profesjonelle og spesialiserte samt bidra til styrket entreprenørskaps- og kommersialiseringskultur ved ledelsen til universitetene, høyskolene og forskningsinstitusjonene.

6 Samarbeid med relaterte virkemidler

Samarbeid med relaterte virkemidler som direkte eller indirekte har betydning for kommersialisering av forskningsresultater vil være avgjørende for å lykkes med programmets hovedmål. Helt sentralt står evnen til å suksessfullt veilede og koble prosjekter opp mot andre relevante aktører, andre virkemidler i Forskningsrådet, øvrig virkemiddelapparat, næringsliv og kapitalmarkedet både nasjonalt og internasjonalt.

FORNYs rolle er å bidra til å flytte lovende forskningsresultater nærmere markedet, Innovasjons Norge bidrar med bedrifts- og forretningsutvikling og SIVA med innovasjonsinfrastruktur. Forskningsrådet og Innovasjon Norge gir direkte prosjektstøtte mens SIVA bidrar indirekte og ved å utvikle innovasjonsselskaper som TTOer og inkubatorer. Risikokapital gjennom såkornfondene underlagt Innovasjon Norge har også stor betydning i den tidlige kommersialiseringsfasen.

Forskningsrådet ser behov for å videreutvikle samarbeidet og maksimalisere synergien i virkemiddelapparatet. SIVAs rolle for inkubatorer er meget interessant da flere TTOer og universiteter nå mer aktivt trekker disse inn mot sine aktiviteter. Arbeidet med kommersialisering skal fange to viktige aspekter – gjennom faglige aktiviteter ved institusjonene og ved å skape tettere koplinger mot næringsliv. Dette er områder som vil være naturlig for Forskningsrådet å følge opp i tett samarbeid med institusjonene som kunnskapsprodusenter og som eiere av TTOene.

FORNY programmet har også en viktig rolle i å koble prosjekter opp mot relevante inkubatorer, startup miljøer, næringsliv og kapitalmarkedet i viktige internasjonale markeder, som for eksempel i Skandinavia, Europa, Nord-Amerika og Asia. Gjennom konkurransearenaene opparbeider FORNY seg mye erfaring om hva som kjennetegner de som lykkes samt hvilke aktører som kan utgjøre en viktig rolle for prosjektenes vei videre. Denne innsikten kan det ikke forventes at hvert enkelt miljø skal opparbeide seg, prosjektene er derfor avhengig av at Forskningsrådet utfyller denne rollen. FORNY jobber derfor aktivt med å holde seg oppdatert på øvrig virkemiddelapparat, andre aktører, næringsliv og kapitalmarkedet både nasjonalt og internasjonalt.

FORNY har også en viktig rolle i å synliggjøre de beste prosjektene samt skape økt interesse for norske forskningsbaserte startups blant etablerte foretak og kapitalmarkedet nasjonalt og internasjonalt. Programmet vil prioritere å være til stede på relevante arenaer og arrangementer samt utvikle en mediestrategi som bidrar til god synlighet både nasjonalt og internasjonalt.

7 Forventede resultater, virkninger og samfunnseffekter

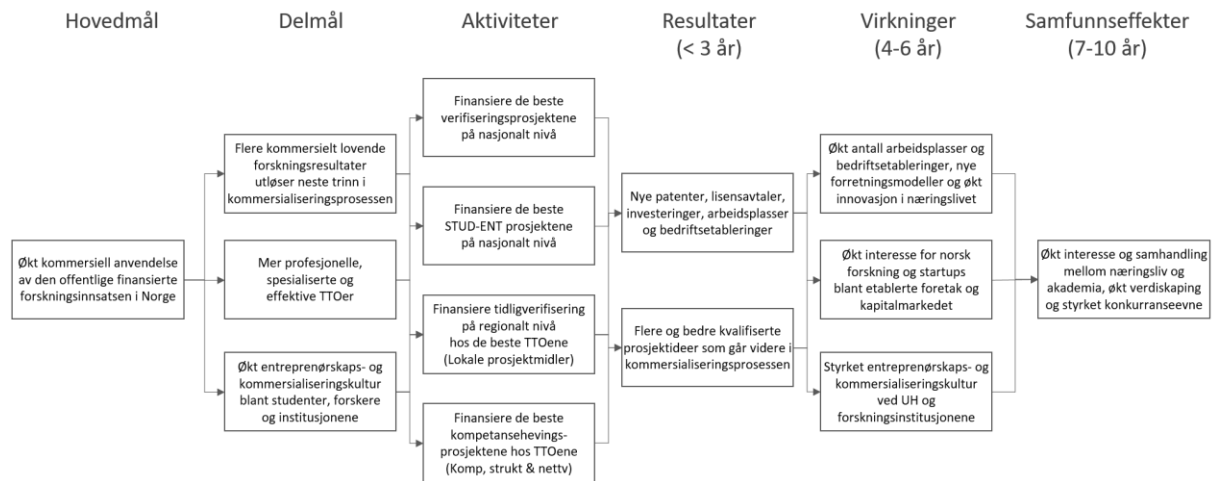
I FORNY rapporterer ikke prosjektene selv på resultater, men hver TTO sender inn samlede resultater fra sine forskningsinstitusjoner på en rekke indikatorer som er relevante for programmet.

Resultatindikatorer som måles er bl.a. innhentet fremmedkapital, ferdigstilte nye/forbedrede produkter/prosesser/tjenester, inngåtte lisensieringskontrakter og søkte patenter. Resultatene viser en svært positiv utvikling og alle nøkkeltall har doblet seg i perioden 2012-2016.

Kommersialisering fra forskning er langsiktige innovasjonsløp, med høy risiko de første år. Ofte tar det 5 – 10 år før teknologi og markeds potensial er verifisert og at resultater er nok risikoavlastet til at privat kapital kan overta i innovasjonsløpet.

FORNY er et unikt program som utfyller den kritiske fasen mellom selve forskning og det å få verifisert resultatene, både teknologisk og markedsmessig. Dette er en svært kritisk fase hvor usikkerhet knyttet til den kommersielle anvendelsen av forskningen adresseres, spørsmål som ved å forbli uløst, kan hindre prosjektet i å komme videre i kommersialiseringen.

FORNY skal bidra til at Forskningsrådet leverer på MRS-målet økt verdiskaping i næringslivet. Programmets forventede resultater, virkninger og samfunnseffekter illustreres best gjennom programmets programlogikkmodell:

Modellen foreligger i to versjoner, én overordnet modell og én detaljert modell.

Hovedmål: se kap. 3.1 for detaljert beskrivelse.

Delmål: se kap. 3.2 for detaljert beskrivelse.

Aktiviteter: se kap. 5 for detaljert beskrivelse.

Resultater: På kort sikt (innen 3 år) forventes det å kunne se tydelige og målbare resultater innenfor to hovedområder:

- 1) **Prosjektresultater:** målbare resultater fra prosjektene, som for eks. nye patenter, lisensavtaler, investeringer, arbeidsplasser og bedriftsetableringer
- 2) **Økosystemresultater:** målbare resultater fra programmet og TTOene ved at flere og bedre kvalifiserte prosjektideer flyttes videre i kommersialiseringsprosessen

Disse resultatene alene er ikke ment å utgjøre et vesentlig bidrag til Forskningsrådets MRS mål, men resultatene forventes å ha en utløsende effekt slik at prosjekter flyttes nærmere eller helt frem til markedet. For eksempel er ikke patenter alene et mål på verdiskaping, men et patent kan være en viktig rettighetsavklaring, som igjen kan være med på å utløse en ny investering inn i et prosjekt eller en oppstartsbedrift, og dermed flytte prosjektet fremover i kommersialiseringsprosessen.

Virkninger: På litt lenger sikt (4-6 år) forventes det at flere av prosjektene videreutvikles og resulterer i nye lisensavtaler, nye investeringer fra etablert næringsliv eller nye oppstartsbedrifter som vokser. Gjennom synlige resultater og gode suksesshistorier forventes det å se en økt interesse for norsk forskning og norske oppstartsselskaper blant etablerte foretak og kapitalmarkedet. I tillegg forventes det å se en smitteeffekt hvor flere prosjekter går kommersialiseringsveien.

Samfunnseffekter: På lang sikt forventes det å se en økt interesse og samhandling mellom næringsliv og akademia samt økt verdiskaping og styrket konkurransevne for norsk næringsliv.

8 Ressurser og budsjett

Forskningsrådet har gjennom FORNY finansiert kommersialisering av forskningsresultater gjennom TTOer ved norske forskningsinstitusjoner. Arbeidet ble forsterket etter lovendringene i 2004, hvor universiteter og høyskoler fikk et selvstendig ansvar for at forskningsresultater blir realisert og fører til næringsutvikling og styrket konkurransekraft.

I evalueringen av virkemiddelapparatet for kommersialisering fra forskning⁹ anbefalte NIFU i 2015 å styrke FORNY til et nivå på 300 millioner kroner og forventer at dette vil gi programmet den nødvendige mulighet til å øke innsatsen på nåværende områder (lokale prosjektmidler og verifiseringsmidler) i tillegg til at programmet kan gå inn på nye områder, som å bidra til å finansiere utvikling av bredere teknologiområder og satsing på studentrettede tiltak.

OECDs evaluering av det norske innovasjonssystemet¹⁰ kritiserer at det er "*limited incentives for commercialisation*" og anbefaler at bevilgningene til FORNY-aktiviteter må økes.

Forskningsrådet har ambisjoner om at FORNY blir et sentralt virkemiddel for økt kommersiell utnyttelse av forskningsinnsatsen i Norge. Forskningsrådet anbefaler en opptrapping i tråd med programmets utvikling og samfunnets behov. Stabilitet og forutsigbarhet i bevilgningene er helt sentralt for videreutvikling av profesjonelle, effektive og spesialiserte kommersialiseringsaktører tilknyttet offentlig finansierte forskningsinstitusjoner.

9 Styring og organisering

Programstyret for FORNY er oppnevnt av og rapporterer til styret for Divisjon for Innovasjon. Programstyret arbeider i henhold sitt mandat og Forskningsrådets overordnede retningslinjer for etablering, drift og avslutning av forskningsprogrammer. Viktige føringer for styrets handlingsrom vil være endringer Forskningsrådets retningslinjer for programstyrer, Statsbudsjettet og de årlige tildelingsbrevene fra de finansierende departementene.

Administrasjonen i FORNY ivaretar den daglige driften av programmet. Administrasjonen består av en programkoordinator supplert med administrativ kapasitet som har ansvar for alle administrative funksjoner i programmet. Programmet dekker alle fag- og næringsområder, og er avhengig av å trekke på ekstern faglig kompetanse i søknadsbehandling og prosjektoppfølgning.

FORNY vil arbeide for minst 40 % deltakelse fra begge kjønn i programmets styringsorganer, ekspertpaneler og andre råd og utvalg.

⁹ NIFU 18/2015

¹⁰ http://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/oced/science-and-technology/oced-reviews-of-innovation-policy-norway-2017_9789264277960-en

Norges forskningsråd

Besøksadresse: Drammensveien 288
Postboks 564
NO-1327 Lysaker

Telefon: +47 22 03 70 00
post@forskningsradet.no
www.forskningsradet.no

Utgiver:

© Norges forskningsråd 2018
Forskningsbasert nyskaping –
FORNY2020
www.forskningsradet.no/forny

Publikasjonen kan bestilles på
www.forskningsradet.no/publikasjoner

Oslo, juni 2018
ISBN 978-82-12-03712-0 (pdf)

Grafisk design omslag: Melkeveien
Foto omslag: Shutterstock